

รธน. มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

พ.ร.บ. ส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) และมาตรา ๒๑ วรรคสอง และวรรคสาม

พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) บัญญัติหลักเกณฑ์การพิจารณาความผิดที่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์เบื้องต้นว่าคดีมีมูลที่จะรับฟ้องไว้พิจารณา และต้องมีใช้ความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองหรือความผิดทางทหาร โดยเฉพาะ การพิจารณาว่าคดีมีมูลหรือไม่นั้น ศาลชั้นต้นใช้มาตรฐานการพิสูจน์เช่นเดียวกับการพิจารณาชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยตามสมควร เนื่องจากการพิจารณาเนื้อหาแห่งคดีเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลแห่งประเทศผู้ร้องขอตามหลักการไม่ลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกัน ผู้ถูกร้องขอยังคงมีสิทธิต่อสู้อย่างเต็มที่ในศาลดังกล่าว ส่วนข้อยกเว้นไม่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดทางการเมืองหรือความผิดทางทหารเพื่อไม่ให้เป็นการแทรกแซงกิจการภายในเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศอื่น เป็นไปตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๙ (๑) ไม่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล การดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีสาระสำคัญแตกต่างกับการดำเนินคดีอาญาทั่วไปที่มุ่งพิสูจน์ความผิดและลงโทษทางอาญาแก่บุคคลตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยคำคัดค้านเฉพาะเหตุที่ให้ศาลมีคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ ว่า ศาลชั้นต้นมีคำสั่งโดยมีพยานหลักฐานเพียงพอหรือไม่ หากศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิเคราะห์พยานหลักฐานแล้วเห็นว่าเป็นความผิดที่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ศาลมีอำนาจสั่งขังบุคคลผู้ถูกร้องขอเท่าที่จำเป็นเพื่อให้รัฐบาลใช้ดุลพินิจในการพิจารณาประเด็นอื่น ๆ ในขั้นตอนสุดท้ายว่าจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือไม่ เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน สาระสำคัญของการดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนแตกต่างกับคดีอาญาทั่วไปที่ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาทบทวนคำพิพากษาหรือคำสั่งในเนื้อหาของการกระทำความผิด ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ วรรคสาม บัญญัติให้คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนดำเนินไปอย่างรวดเร็วและลดระยะเวลาการคุมขังผู้ถูกร้องขอให้น้อยที่สุด แม้จะจำกัดสิทธิในการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แต่ผู้ถูกร้องขอมีสิทธิได้รับการทบทวนคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยศาลอุทธรณ์ รวมถึงมีสิทธิได้รับการพิจารณาทบทวนโดยศาลสูงในเนื้อหาแห่งคดีภายใต้เงื่อนไขแห่งกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอ เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน การพิจารณาคดี

ส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่ได้พิจารณาเนื้อหาแห่งคดีเพื่อพิพากษาลงโทษบุคคลเหมือนคดีอาญาทั่วไปซึ่งมีบทบัญญัติให้สิทธิคู่ความในการขออนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา วัตถุประสงค์ของกฎหมายแตกต่างกัน ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

ย่อโดย นายสกุลพงษ์ ตรีสมพงษ์
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นางสาวกนกวรรณ พรประสิทธิ์
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๑๐

นายชัยธร หัตถกรรม
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๔

นางศรัณยา วีระกรพานิช
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

นายอดิเทพ อูยยะพัฒน์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการแทน
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ